

Клиника за болести на устата
Стоматолошки факултет – Скопје

ПРИСУСТВОТО НА CANDIDA ALBICANS ВО ЗАВИСНОСТ ОД МОРФОЛОШКИТЕ ВАРИЈАЦИИ НА DORSUM LINGUAE И pH НА САЛИВАТА

Накова Марија, Златанка Белазелкоска, Весна Корунувска

Клиничка процена и бактериолошки преглед на дорзалната површина на јазикот се направени кај 68 пациенти, од кои 33 од машки и 35 од женски пол. Кај сите испитаници одредувано е и pH на плунката. Клиничката процена за морфолошките отстапувања на дорзалната површина на јазикот покажа присуство на *lingua plicata* кај 14 испитаници (20.59%), *hypertrophia papillae filiformis* кај 30 испитаници (44.12%), *lingua glabra* кај 2 испитаници (2.94%), а без отстапувања од нормалната морфолошка градба беа евидентирани 22 пациента или 32.35%.

Кај испитуваните групи пациенти, бактериолошкиот преглед покажа дека морфолошките варијации на дорзалната површина на јазикот доведуваат до зголемена процентуална застапеност на патогени микроорганизми (*Staphylococcus aureus*, *Candida albicans* и *S.A + Staph. a*), за разлика од испитуваните со нормална морфолошка структура на јазикот.

Кај сите испитуваници pH на плунката се движеше во границите од 6.4 до 7.0.

клучни зборови: кандидијаза, усна; јазик; плунка; болести на јазикот.

Јазикот претставува орган од човековиот организам којшто дава преглед за општата здравствена состојба на организмот или поточно речено, кој претставува идеален индикатор за разни соматски, инфективни и гастроинтестинални нарушувања. Папилите кои ја покриваат дорзалната површина на јазикот (*papillae filiformis*, *p. foliatae*, *p. circumalatae*, *p. fungiformes* и *p. simplices*) учествуваат во формирањето на неговите морфолошки карактеристики кои можат да се променат со тек на стареењето, кај разни патолошки состојби било од општ или локален карактер. Морфолошки отстапувања во релјефот на дорзалната површина на јазикот се јавуваат и кај развојните аномалии на *dorsum linguae*, како што е *lingua plicata*. Испитувањата на Гукановиќ (1978), направени кај 300 стари лица, покажале дека кај 54% од испитуваните постои атрофија на јазичниот покривач. Frantzell (1945) испитувал лица со возраст од 40 години и забележал присуство на *lingua plicata* во 60% од испитуваните.

Ваквите морфолошки отстапувања на дорзалната површина на јазикот создава и услови за патолошко развивање на бактериите од оралната празнина кои најчесто се придружени со субјективни тегоби.

Во литературата постојат објавени податоци за застапеноста на морфолошките отстапувања кај одделни возрастни групации, меѓутоа не постојат податоци за застапеноста на микроорганизмите кај овие варијации на дорзалната површина на јазикот. Оттука произлегува и целта на овој труд да се проследи присуството на патогените микроорганизми кај одделни морфолошки варијации на дорзалната површина на јазикот, а наедно да се изврши и анализа на рН на плунката.

Материјал и метод

На Клиниката за болести на устата при Стоматолошкиот факултет во Скопје се опсервирани 68 пациенти, од кои 35 од женски и 33 од машки пол. Кај сите пациенти со инспекција и клинички преглед е анализирана дорзалната површина на јазикот. Тие се поделени во следниве групи:

а. пациенти кај кои не постојат отстапувања на релјефот на дорзалната површина на јазикот, кои наедно служеа како контролна група;

б. пациенти со хипертрофија на кончестите папили (*hypertrophia papillae filiformes*);

в. пациенти со атрофија на целиот јазичен покривач (*lingua glabra*);

г. пациенти со набразден јазик (*lingua plicata*).

Кај сите пациенти е земено брис од дорзалната површина на јазикот за бактериолошки преглед и во исто време мерен е и рН на плунката со помош на рН индикатор.

Резултати и дискусија

Во табелата број 1 е прикажана половата и групната дистрибуција на морфолошките варијации на *dorsum linguae* кај испитуваните пациенти.

Од табелата 1 се гледа дека од вкупно прегледани 68 пациенти, 35 се од женски а 33 од машки пол. Со *lingua plicata* евидентирани се 14 пациенти или 20.59%; со *hypertrophia p. filiformes* 30 пациенти или 44.12%; со *lingua glabra* 2 пациенти или 2.94%, а кај 22 пациенти или 32.35% не се забележани никакви отстапувања во релјефот на јазичниот покривач, кои наедно послужија и како контролна група.

ТАБЕЛА 1

МОРФОЛОШКИ ВАРИЈАЦИИ НА DORSUM LINGUAE

	ПОЛ		вкупно
	машки	женски	
LINGUA PLICATA	8	6	14
HYPERTROPHIA PAPILLAE FILIFORMES	13	17	30
LINGUA GLABRA	/	2	2
БЕЗ МОРФОЛОШКИ ОТСТАПУВАЊА	12	10	22
ВКУПНО	33	35	68

Во табелата 2 се прикажани испитуваните пациенти со и без субјективни тегоби, групирани во зависност од морфолошките варијации на *dorsum linguae*.

Од табелата се гледа дека кај пациенти со клинички верифицирана *lingua plicata* во 71.43% или 10 случаи се присутни субјективни тегоби, а кај 28.57% не постојат субјективни тегоби. Од вкупно 30 пациенти со *hypertrophia p. filiformes* 19 или 63.33% се со субјективни тегоби а 11 или 36.67% се без нив. *Lingua glabra* е

дијагностицирана кај 2 пациента и тие беа со субјективни тегоби. Со нормална морфологија на дорзалната површина на јазикот опсервирани се 22 пациента, од кои 19 или 83.36 се без субјективни тегоби а 3 или 13.64% со тегоби. Од вкупно опсервираните 68 пациенти, без разлика на морфолошката структура на дорзалната површина на јазикот, субјективните тегоби беа присутни кај 34 пациенти (50%), а отсутни кај преостанатите 34 испитаници.

ТАБЕЛА 2

МОРФОЛОШКИ ВАРИЈАЦИИ НА DORSUM LINGUAE

	Вкупно	Пациенти со субјективни потешкотии (С)		Пациенти без субјективни потешкотии (Н)	
		н	%	н	%
LINGUA Plicata	14	10	71,43	4	28,57
HYPERTRONHIA PAPILAE FILIFORMAES	30	19	63,33	11	36,67
LINGUA GLABRA	2	2	100	/	/
БЕЗ МОРФОЛОШКИ ОТСТАПУВАЊА	22	3	13,64	19	86,36
ВКУПНО	68	34	50	34	50

Во табелата број 3 се прикажани резултатите добиени од бактериолошкиот преглед и рН на саливата кај сите испитувани групи. Кај групата пациенти со l. plicata е најдена чиста култура на Staphilococcus aureus кај 2 пациента, од кои едниот со а другиот без субјективни тегоби. Candida albicans е изолирана во 3 случаи (21.44%), а Candida albicans со Staphilococcus aureus се изолирани кај 6 случаи или 42.84%. Бактериолошкиот наод кај оваа група испитаници беше негативен кај 3 случаи (21.44%), кај кои не се евидентирани субјективни тегоби. Од ова произлегува дека кај пациентите со дијагноза lingua plicata најчесто е присутна Candida albicans, и тоа како самостојна изолирана во 21.44% а во комбинација со Staphilococcus aureus во 42.84% или би рекле дека Candida albicans е присутна во 64.28% од оваа група испитаници.

ТАБЕЛА 3

МОРФОЛОШКИ ВАРИЈАЦИИ НА DORSUM LINGUAE

	БАКТЕРИОЛОШКИ НАОД															
	STAPHILOCOCCUS AUREUS			CANDIDA ALBICANS			STAPH. AUREUS И CANDIDA ALB.			НЕГАТИВЕН БАКТЕР. НАОД			Вкупно			
	н	%	рН	н	%	рН	н	%	рН	н	%	рН				
LINGUA Plicata	С	1	(7,14)	6,4	3	(21,44)	6,2	6	(42,84)	6,5			10	14		
HYPERTRONHIA PAPILAE FILIFORMES	Н	1	(7,14)	6,7									3	(21,44)	6,5	4
	С	2	(6,66)	7,0	12	(40)	6,8	4	(13,34)	6,7	1	(3,34)	6,9	19	30	
LINGUA GLABRA	Н	1	(3,34)	6,8				2	(6,66)	7,0	8	(26,66)	6,9	11		
	С										2	(100)	6,9	2	2	
БЕЗ МОРФОЛОШКИ ОТСТАПУВАЊА	Н															
	С	1	(4,55)	7,0							2	(9,09)	6,5	3	22	
	Н				1	(4,55)	6,7				18	(81,81)	7,0	19		
3 ВКУПНО					6	(8,82)		16	(23,53)		12	(17,65)		34	50	68

Од испитаниците со *hypertrophia p. filiformes*, чиста култура на *Staph. aureus* е добиена кај 3 пациенти, од кои 2 (6.66%) со субјективни тегоби а 1 (3.34%) без нив. *Candida albicans* е изолирана кај 12 случаи (40.0%) со субјективни тегоби, а *Candida albicans* со *Staphylococcus aureus* е изолирана кај 6 пациенти, од кои 4 (12.34) со субјективни тегоби, а 2 (6.66%) без нив. Негативен бактериолошки наод беше евидентиран кај 9 пациенти, од кои кај 8 (26,66%) не постоеја субјективни тегоби, а само кај еден пациент беа евидентирани. И овде како и кај претходната група примарното место од бактериолошкиот преглед ѝ припадна на *Candida albicans* било како изолирана или во комбинација со *Staphylococcus aureus*.

Lingua glabra беше дијагностицирана кај 2 пациента со субјективни тегоби, а бактериолошкиот наод беше негативен. Со хематолошки испитувања беше докажано дека кај овие пациенти постои хипохромна анемија. И клиничката манифестација и субјективните тегоби кај овие 2 пациента сметаме дека се како израз на ова хематолошко заболување.

Од последната група испитаници се гледа дека бактериолошкиот наод е негативен во 90.89% од испитаниците. Кај еден случај е изолирана *Candida albicans* и кај еден *Staphylococcus aureus*.

Кај сите испитувани групи рН на плунката се движеше од 6.4 до 7.0, така што не би можеле да дадеме толкување за некоја заедничка врска помеѓу рН на плунката и бактериолошкиот наод.

Поголемата процентуална застапеност на *Candida albicans*, било изолирана или во комбинација со *Staphylococcus aureus*, сметаме дека може да биде, од една страна, како последица на овие морфолошки отстапувања на *dorsum linguae*, при што се создаваат услови за ретенција на хранливи материи, мртви бактерии, десквамирани епителни клетки кои претставуваат идеална подлога за патолошко развивање и диференцирање на нормалната бактеријална флора. Од друга страна, *Candida albicans* може да биде директен учесник во клиничката објективизација на хипертрофијата на кончастите папили. Кај пациентите со *lingua glabra* бактериолошкиот наод беше негативен, што е и разбирливо, затоа што атрофијата на целиот јазичен покривач овозможува идеални услови за самочистење, при што се губи можноста за ретенција на храна, мртви бактерии, епителни клетки и патолошка диференцијација на нормалната бактериска флора. Субјективните тегоби што се регистрирани кај испитуваната група сметаме дека се како последица на промените на епителниот покривач, условени било директно од бактериите или нивните метаболни продукти или како резултат на нарушена ензимска активност, условена од некои општи нарушувања.

Од превентивен и куративен аспект кај овие пациенти би препорачале добро одржување на оралната хигиена.

Заклучок

Од направените испитувања за морфолошките карактеристики на дорзалната површина на јазикот, бактериолошкиот преглед и рН на плунката може да се заклучи следново:

а. од вкупно опсервираните 68 пациенти, клиничкиот преглед за морфолошките отстапувања на дорзалната површина на јазикот покажа присутност на: *lingua plicata* кај 14 пациенти (20.59%); *hypertrophia p. filiformes* кај 30 (44.12%); *lingua glabra* кај 2 (2.94%) а кај 22 пациента (32.35%) не се забележани никакви отстапувања во морфологијата на *dorsum linguae*;

2. бактериолошкиот преглед најголема присутност покажа на *Candida albicans*, било изолирана како самостојна или во комбинација со *Staphylococcus aureus*;

3. позитивниот бактериолошки наод е во корелација со морфолошките отстапувања на *dorsum linguae*;

4. не постои заемна врска помеѓу бактериолошкиот наод и рН на плунката.

CANDIDA ALBICANS FINDING RELATED TO MORPHOLOGIC FEATURES OF THE DORSUM OF THE TONGUE

Summary

Clinical and bacteriologic examination of the dorsum of the tongue was performed in 68 patients, 33 males and 35 females. Clinical evaluation of morphologic varieties of the dorsum of the tongue revealed lingua plicata presence in 14 patients (20,59%), hypertrophia papillae filiformes in 30 (44,12%), lingua glabra in 2 (2,94%), while without morphologic changes 22 patients (32,35%), were found.

Bacteriologic examinations of the investigated group revealed that morphologic varieties of the dorsum of the tongue elevate the percentage of pathogenic microorganisms (Staphylococcus aureus, Candida Albicans, and C.A + Staph. a.), not like in the group displaying normal morphologic structure of the tongue.

Salivary pH was in the range of normal values in all patients.

key words: candidiasis, oral; tongue; tongue diseases; saliva.

Литература

1. Frantzell A et al.: Examination of tongue: Clinical and photographic study, Acta Med Scand. 1945 102:207.
2. Ѓукановиќ Д., Илиќ М., Промене на језику у сенијуму., Макед Стоматол прегл. 1978: (1-2): 92.